

ANDREI GH. IOACHIMESCU (1868-1943)

Vasile BERINDE

Crearea și dezvoltarea școlii matematice românești la sfârșitul secolului trecut și în primele trei decenii ale secolului nostru s-a datorat mai multor factori, printre care:

- înființarea Universităților din Iași și București;
- înființarea Școalei Naționale de Poduri și șosele;
- faima primilor noștri doctori în matematici: Spiru Haret, Constantin Gogu, David Emmanuel;
- apariția revistelor "Recreații științifice" (1883) și "Gazeta Matematică" (1895).

Prima dintre aceste reviste, conținea o mare parte dedicată matematicilor, dar cuprindea și chestiuni de fizică, chimie, geografie, etc., însă ea nu a rezistat decât 6 ani.

Atunci, ca și în zilele noastre, o revistă științifică nu aducea venituri, dimpotrivă, ea cerea doar multă muncă și numeroase sacrificii.

Când un grup de cinci tineri ingineri - care lucrau sub îndrumarea lui Anghel Saligny la construcția podului de la Cernavodă - au luat hotărârea de a înființa "Gazeta Matematică", contribuția bănească a fost stabilită la 20 lei aur lunar, dar cu condiția să mai găsească încă cinci oameni dispuși să sacrifice o sumă atât de mare.

Unul dintre cei care a fost câștigat pentru această cauză - și care a rămas toată viața profund atașat Gazetei Matematice - a fost profesorul inginer Andrei G.Ioachimescu.

S-a născut la Ploiești, în 31 octombrie / 12 noiembrie 1868, tatăl

său fiind agricultor și podgorean lângă Ploiești.

Dar rădăcinile lui Andrei Ioachimescu se trag din Transilvania, de unde, străbunicul său, preotul Ioachim, a fost nevoit să se refugieze, în urma condamnării sale la spânzurătoare pentru că a participat la răscoala lui Horea, stabilindu-se la Câmpulung-Muscel.

Bunicul lui Andrei Ioachimescu a fost de asemenea preot, la Ploiești, ca și unchiul său, Nicolae Ioachimescu, la a cărui școală particulară a făcut Andrei Ioachimescu clasa întâi primară.

După terminarea școlii primare a trecut la Școala comercială inferioară din Ploiești (1880-1886) și apoi la Școala comercială superioară din București (1886-1887).

În toamna anului 1887 reușește printre primii în anul preparator al școlii de poduri și șosele (din 1920 Institutul Politehnic), după care în 1888 este admis primul la examenul pentru anul întâi.

Deși se simțea atras de Facultatea de Matematică, nu putea să se înscrie acolo, căci, absolvind școala comercială, nu avea bacalaureatul. Dacă pentru înscriere la Universitate era necesar bacalaureatul, dar nu se dădea examen, la școala de poduri și șosele nu era necesar bacalaureatul, dar se susținea un exigent examen de admitere.

În timpul studiilor a fost remarcat pentru inteligența și puterea de muncă de profesorii săi Spiru Haret și David Emmanuel. După ce absolvă, în 1892, școala de poduri și șosele, fiind numit inginer, este trimis, de Regia monopolurilor statului, pentru studii, la Paris.

Acolo urmează școala de arte și manufacturi pentru care fusese trimis, dar, așa cum era de așteptat, își îndeplinește și o dorință mai veche, înscriindu-se la Universitate, urmând matematicile.

A audiat cursurile unor profesori celebri: Émile Picard, Gaston Darboux, Henri Poincaré, ș.a., luându-și licența în matematici la Sorbona, în 1894.

Reîntors în țară, a îndeplinit funcții importante în cadrul unor instituții particulare sau de stat, dar și în domeniul

învățământului.

Două componente ale activității sale neobosite, dusă pe mai multe fronturi, îl impun posterității: cea de profesor și, mai ales, cea de redactor la Gazeta Matematică.

Începând chiar cu primul număr, din 15 septembrie 1895, o zi istorică pentru matematica românească, în care-i apare articolul "Suprafața și volumul produs prin rotația unui cerc sau poligon regulat ce se învâртеște în jurul unei drepte oarecare din planul său", A.Ioachimescu va publica de-a lungul anilor, probleme numeroase, note matematice și articole (23 în total).

O importanță deosebită pentru dezvoltarea învățământului matematic superior și formarea tinerilor matematicieni din țara noastră, a avut-o colecția "Gazeta Matematică", în care Ioachimescu a publicat, singur sau în colectiv, culegeri de probleme de algebră, mecanică, etc., apărute în mai multe ediții.

Binecunoscuta sa culegere de algebră, a cărei primă ediție apărea în 1904, a ajuns până la elevii din generația mea, când, prin anii '70, circula ediția a V-a (apărută în 1968).

Cariera de profesor și-o începe, după revenirea în țară, în 1894, la Școala de telegrafie, unde este numit profesor de matematici.

În 1896 trece la Facultatea de Științe a Universității din București, unde este numit conferențiar de algebră superioară. Aici îl va suplini pe Spiru Haret, cât timp acesta a fost ministru al Instrucțiunilor publice.

În 1908 devine titularul Catedrei de mecanică rațională, la Școala de poduri și șosele, unde a profesat, neîntrerupt, timp de 30 de ani, fiind unul dintre cei mai străluciți profesori ai acesteia (devenită între timp Politehnica din București).

Pe lângă cursul de mecanică rațională, pe care l-a predat la Politehnică, apărut în două ediții, în 1942, și, într-o formă revizuită și adăugită, postum, în 1947, A.Ioachimescu a mai publicat și alte lucrări didactice și științifice, în total 42 de titluri, multe dintre ele apărute în colecția Gazetei Matematice.

Datorită atașamentului entuziast și dezinteresat față de publicația care va avea un merit enorm în formarea școlii matematice românești, Andrei Gh.Ioachimescu a primit, din partea celorlalți membri, titulatura de "stâlp al Gazetei Matematice", la fel ca și Gh.Țițeica, Ion Ionescu și Vasile Cristescu.

Acum, când se împlinesc 50 de ani de la dispariția pământească a lui Andrei Gh.Ioachimescu, și când ne mai despart doar 2 ani de centenarul Gazetei Matematice, printre ai cărei fondatori se numără și el, trebuie spus că redactorii de astăzi ai Gazetei Matematice se luptă cu dificultăți financiare cumplite, pe care nici măcar salariile lor nu au cum să le acopere, așa cum se întâmpla pe vremea minunaților întemeietori.

Fie ca sărbătorirea, din 1995, a centenarului Gazetei Matematice, să se desfășoare într-un climat de entuziasm și bunăstare materială, care să se constituie într-un duos omagiu adus iluștrilor înaintași, printre care un loc de prim rang îl ocupă Andrei Gh.Ioachimescu.

B I B L I O G R A F I E

1. ANDONIE,G.ȘT.: Istoria matematicii în România, vol.1, Editura Științifică, București, 1965
2. ANDONIE,G.ȘT.: Istoria științelor în România: Matematica. Mecanica. Astronomia, Ed.Academiei, București, 1981
3. IACOB,C.: Andrei Gh.Ioachimescu (1868-1943), în Gazeta Mat., nr.3/1969, 129-132
4. SIMIONESCU,GH.D.: Redactori de seamă ai Gazetei Matematice și ai "Suplimentului cu exerciții" al Gazetei Matematice, în Gazeta Matematică, anul LXXXV, nr.9/1980, 378-381

5. STOENESCU, Al.: Andrei Gh. Ioachimescu, în Gazeta Matematică și fizică, seria A, vol. VII, nr. 9, sept. 1955, 523-524
6. TEODORESCU, N.: Din trecutul Gazetei Matematice, în Gazeta Matematică, anul LXXXV, nr. 9/1980, 385-389

ANDREI G. IOACHIMESCU (1868-1943)

RÉSUMÉ. Cette ouvrage est dédié à l'un des fondateurs de Gazeta Matematică (1895), Andrei G. Ioachimescu, ingénieur et professeur des mathématiques à l'Institut Polytechnique et à l'Université de Bucharest, à l'occasion de 50 années de sa morte.

UNIVERSITATEA DIN BAIA MARE
Facultatea de Litere și Științe
str. Victoriei, 76, 4800 BAIA MARE
ROMÂNIA